

Think globally, act locally

Stijn Sintubin & Polle Buekenhout

Globalisering, het toverwoord van de jaren negentig, is niet meer weg te denken uit ons spraakgebruik. Globalisering is niet iets ver van ons bed: ze heeft een grotere impact op ons dagelijks leven dan we eigenlijk willen toegeven. Steeds vaker worden we geconfronteerd met bedrijfssluitingen, werkonzekerheid, gedwongen flexibiliteit, stress en armoede.

"De internationalisering van de economie zou een belangrijke stap kunnen betekenen in de materiële, sociale en culturele uitwisseling tussen mensen. Maar in haar huidige, neoliberale vorm is ze een nachtmerrie voor de slachtoffers van de werkloosheid, voor de jongeren die zich afvragen wat de toekomst brengen zal, voor de volkeren die van het productiesysteem uitgesloten worden, voor de naties die onderworpen worden aan structurele aanpassingsprogramma's, aan de deregulering van de arbeid, aan de uitholling van de stelsels van sociale zekerheid en de afbraak van de netwerken die de zwaksten beschermen. Het is tijd om de sociale strijd te mondialiseren", aldus de Indiër Samir Amin op het alternatief Wereldforum in Porto Alegre, eind januari.

Begin maart 2001 ondernam het dagelijks bestuur van het ACV een reis naar Azië om na te gaan hoe de nationale vakbonden er zich organiseren als syndicale tegenmacht in de voorthollende globalisering.

In dit artikel gaan we verder in op hoe het ACV samen met Wereldsolidariteit-*Solidarité Mondiale* (WSM) en de *Brotherhood of Asia Trade Unionists* (Batu) een antwoord tracht te bieden door te pogen een syndicale tegenmacht op te bouwen, samen met de nationa-

le organisaties van de Batu (regionale koepel van vakbewegingen in Azië die, zoals ook het ACV, aangesloten is bij het Wereldverbond van de Arbeid). Door concrete voorbeelden van nationale vakbondsopbouw als antwoord op de noden van de arbeiders en werknemers in Azië, proberen we aan te tonen dat de Aziatische onafhankelijke vakbonden een alternatief vormen.

LOKALE WORTELS VAN DE GLOBALE VERANKERING

Als vakbonden willen bijdragen tot een krachtig antwoord op de neoliberale globalisering, dan zullen ze meer effect sorteren als ze hun actie verschuiven van de klassieke projecten naar allerlei vormen van internationale *lobbying* en actie. Het tijdperk van de verspreide slagorde is voorbij. Vakbonden, samen met niet-gouvernementele organisaties (NGO's), moeten dus op Europees en internationaal vlak stevige banden smeden. Het staat vast dat de globalisering gepaard gaat met grote verschuivingen die miljoenen mensen in

---

Stijn Sintubin is werkzaam op het algemeen secretariaat van Wereldsolidariteit; Polle Buekenhout op de dienst Internationale Betrekkingen van het ACV.

de totale armoede dwingen, zonder dat ze daar ook maar iets kunnen tegen inbrengen.

In de analyse van de Noord-Zuid-problematiek is de voorbije decennia een groot aantal begrippen opgedoken: structurele aanpassingsprogramma's (SAP's), sociale minimumnormen of sociale clausules, de conventies tegen kinderarbeid, de schuldkwesitie enz. Dit is zeker niet abnormaal: als je meer in contact komt, heb je meer gezamenlijk te regelen. De politieke beïnvloeding kan zich niet langer beperken tot het nationaal niveau omdat de globalisering door afspraken van regeringen op internationaal niveau tot stand gebracht wordt. Als de vakbonden die beslissingen willen beïnvloeden, moeten ze ook op dat internationaal niveau wegen, zoals met de succesvolle actie tegen het multilateraal investeringsakkoord (MAI) en nu ook met de actie voor de Tobintaks, opgezet samen met de NGO's.

Als vakbond moeten we pleiten voor een sociaal duurzaam en democratisch alternatief. Dit houdt in dat op sociaal vlak werk dient gemaakt van sociale normen die richtsnoeren vormen voor herverdeling van rijkdom naar een bredere laag van de bevolking, het opzetten van sociale vangnetten voor werklozen en achtergestelde groepen, het ontwikkelen van onderwijsprogramma's ter bestrijding van de kinderarbeid, het uitbouwen van een gezondheidsbeleid in de breedte. Daarnaast zullen de landen ook oog moeten hebben voor de ecologische aspecten van het wereldhandelsverkeer waarmee we in de nabije toekomst zondermeer rekening zullen moeten houden. Het democratisch gehalte van een samenleving wordt getoetst aan het degelijk functio-

Sintubin & Buekenhout

Een duidelijk gevolg van globalisering is de toegenomen migratie. Volgens de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) zijn er thans 150 miljoen migranten in de wereld, een verdubbeling van het aantal sinds 1965.

”

neren van een sociale dialoog tussen werknemers en werkgevers: afsluiten van collectieve arbeidsovereenkomsten (CAO's), oog hebben voor de werk-omstandigheden en de veiligheid op de werkvloer.

Dit betekent dat internationale vakbondsnetwerking staat voor vakbonden die nationaal een belangrijke rol te spelen hebben en die CAO's kunnen afsluiten

waarbij de arbeiders beter aan hun trekken komen. De gunstige resultaten van de economische groei moeten ten goede komen van een brede sociale zekerheid voor iedereen en niet verdwijnen in de zakken van elitaire, economische machtsgroepen. De kracht van het internationaal vakbondsnetwerk ligt in de sterkte van de nationale vakbond op het thuisfront. Opkomen voor globale rechtvaardigheid kan onmogelijk zonder het werk op het lokaal-nationaal vlak, waar de echte representativiteit en autonomie van de vakbond een waardemeter is voor de sterkte van de organisatie.

CONCREET OP HET VELD

Reeds een tiental jaren neemt de vakbeweging in Azië de globalisering op als een belangrijk thema in haar werking.

Zo besloot Batu al in 1991 om globalisering als hoofdthema te behandelen in het eerste WSM/Batu-vijfjaarprogramma, in samenwerking met ACV/CSC. Tot op heden diende WSM twee zulke vijfjaarprogramma's in, in cofinanciering met de Belgische overheid (het eerste van 1992 tot 1996, 1997 was een overgangsjaar, het tweede van 1998 tot 2002). Dit programma is een vast samenwerkingskader

tussen de vakbewegingen, WSM en ACV/CSC en DGIS (Directoraat-Generaal voor Internationale Samenwerking, het voormalige Algemeen Bestuur voor Ontwikkelings-samenwerking – Abos). De activiteiten uitgevoerd binnen dit programma behandelen meerdere door de vakbewegingen zelf gekozen specifieke thema's. Ze worden jaarlijks in een actieplan geconcretiseerd. Het gaat vooral om vorming en bewustmaking, maar meer en meer ondernemen de nationale organisaties kleine concrete acties, voortvloeiend uit de regionale discussies en analyses, die de leef- en werkomstandigheden van de arbeiders rechtstreeks ondersteunen en proberen te verbeteren.

In de periode 1992-1996 organiseerde Batu analyses, studie- en vormingssessies voor de verantwoordelijken van de nationale vakbewegingen. In deze acties stonden centraal:

- de analyse van de effecten van globalisering op de verschillende landen en op de situatie van de arbeiders;
- de impact van de opgelegde SAP's op de leef- en werkomstandigheden van de arbeiders in de verschillende Aziatische landen.

Als resultaat van het eerste vijfjaarprogramma - naast de vorming van een hele reeks militanten en animatoren op nationaal en lokaal vlak en de verhoogde capaciteit van de vakbewegingen op nationaal niveau - hadden de vakbewegingen binnen Batu nu een duidelijk beeld van de negatieve gevolgen van de globalisering voor de arbeiders in de diverse landen.

Die analyse had hen een duidelijk beeld gegeven en spoorde hen aan om nu concrete stappen te zetten enerzijds ter bescherming van

de arbeiders en anderzijds ter ondersteuning en verbetering van hun leef- en arbeidssituatie. Onder het motto: tewerkstelling in drie dimensies: kwantiteit, kwaliteit en jobzekerheid, kozen de Batu-vakbewegingen ervoor om hun acties in het tweede Batu/WSM-vijfjaarprogramma verder te zetten.

De acties omvatten nog steeds analyse, studie en vorming op regionaal en nationaal vlak voor de verantwoordelijken van de vakbewegingen, maar ook - en

steeds meer - kleine concrete projecten op nationaal of plaatselijk niveau ter ondersteuning van de arbeiders en hun families. Deze acties kunnen ondergebracht worden in vier thema's (die duidelijk kaderen in de algemene globaliserings- en liberaliseringstendenzen in Azië): migratie, privatisering, vrijhandelszones, uitbouw van sociale vangnetten voor arbeiders uit de informele sector of voor bepaalde gemarginaliseerde groepen.

Migratie

Een duidelijk gevolg van globalisering is de verhoogde migratie. Het *Migration Report 2000* van de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) maakt melding van 150 miljoen migranten in de wereld, een verdubbeling van het aantal sinds 1965. De globalisering maakte snel mogelijk dat de bevolkingsgroepen uit de verschillende werelddelen met elkaar in contact kwamen en informatie verkregen over de situatie in het Noorden en het Zuiden. Door de globalisering werd de kloof tussen arm en rijk steeds groter, de sociale en economische ongelijkheden werden nog schrijnender. In Azië, zeker in de landen van de Asean-subregio (*Association of South East Asian Nations*), versnelde dit door de

Sintubin Et Buekenhout

Als vakbond moeten we pleiten voor een sociaal duurzaam en democratisch alternatief voor de globalisering.

”

zware financiële crisis die de economische groei abrupt stopte. Belangrijke economische en financiële bedrijven werden van de ene op de andere dag volledig bankroet. Dit leidde tot nog grotere tekorten op de budgetten van de overheden met daarbij een omhoogstuwende inflatie en een sterk dalende koopkracht, waardoor de welvaart van de zogenaamde economische tijgers herleid werd tot die van dertig jaar geleden. Bijkomende factoren: de verplaatsingsmogelijkheden die, door verbeterd transport, enorm toenamen en de overheden die officieus migratie stimuleerden en nog steeds stimuleren, omdat die een grote bron van inkomsten in harde munten vormt. Kortom, redenen en mogelijkheden genoeg om mensen uit de arme, door hoge werkloosheid geteisterde en minder ontwikkelde landen van Azië ertoe aan te zetten hun geluk elders te proberen waar er meer welvaart is en zo hun families in hun land van herkomst te ondersteunen of te laten overleven.

Zonder twijfel levert migratie een grotere positieve bijdrage aan de culturele, sociale en economische ontwikkeling en samenleving in Noord en Zuid, maar hiernaast houdt ze een enorm risico in voor de mensen in kwestie en hun families. Diegene die hetzij uit eigen beweging hetzij onder druk de gevaarlijke tocht aanvat, komt bloot te staan aan tal van gevaren, zoals uitbuiting en mishandeling, seksueel misbruik, mensenhandel...

De Batu-bewegingen nemen over het algemeen migratie als een gegeven aan, maar eisen dat ze zich afspeelt binnen een gereglementeerd kader.

Zo werkt het *Migrant Workers Centre* (MWC) van het *National Workers Congress* (NWC, de vakbeweging in Sri Lanka) op verschillende vlakken rond migratie.

Lobby- & advocacy werk: bij de nationale overheid en bij internationale instellingen wordt gelobbyd om de wetgeving te verbeteren die het statuut en het lot van de migranten regelt. Onder druk van de organisaties, waarbij het MWC aangesloten is, besliste de overheid van Sri Lanka om voor iedere 'legale migrant' een speciaal arbeidscontract op te stellen voordat die uit Sri Lanka vertrekt. Een dergelijk contract beperkt de mogelijkheden van misbruik door werkgevers of gespecialiseerde uitzendbureaus.

Vorming, begeleiding en opvolging: het MWC begeleidt de migranten gedurende de volledige migratiecyclus en ze voorzien voor iedere fase daarvan een apart en aangepast programma. Zo doorloopt de potentiële migrant (m/v) vóór zijn vertrek een vormingsprogramma waarin hij, naast de taal en de cultuur van het land waarheen hij zal vertrekken, ook bepaalde praktische zaken leert voor zijn job overzee, zo ondermeer het gebruik van moderne huishoudapparatuur (stofzuiger, koelkast, microgolf...). Eenmaal deze vorming beëindigd, geeft het NWC hem een certificaat waarmee hij zijn uitreisdocumenten en zijn contract bij de dienst migratie in Sri Lanka kan verkrijgen. Zo'n vorming is verplicht. Eenmaal vertrokken, blijft hij contact houden met een netwerk van organisaties van het NWC in het buitenland, vooral dan in het Midden-Oosten (één van de regio's bij uitstek voor Sri Lankaanse migranten). Voor hij vertrekt, krijgt hij een contactadres in het land

Sintubin & Buekenhout

Onder druk van de internationale financiële instellingen moet er bespaard worden in de overheidssector. Dat is nu net een sector die in de landen in het Zuiden werk biedt aan een zeer groot deel van de bevolking. ”

waar hij naartoe gaat. Betrokken organisatie wordt door het NWC op de hoogte gebracht van zijn komst en werkplaats. Voor eender welke ondersteuning kan de migrant dáár dus terecht. De organisatie in kwestie verzorgt, indien nodig, ook het contact en de briefwisseling tussen de migrant en zijn familie in Sri Lanka. Het MWC van zijn kant houdt in Sri Lanka ook voortdurend contact met betrokken families.

Bij terugkomst zorgt het NWC voor opvang en begeleiding om de herintegratie van de migrant in de samenleving te vergemakkelijken. Hij krijgt ook, als hij dat wil, vorming om een klein inkomensscheppend initiatief op te starten. Daarbij werken MWC en NWC aan een internationaal netwerk dat ondersteuning geeft aan organisaties van allerlei slag in de verschillende landen van migratie, die hen bij de ondersteuning van de Sri Lankaanse migranten kunnen helpen.

Aan de andere kant van Azië ontstond enkele jaren geleden een gelijkaardig initiatief tussen de vakbewegingen SBSI (Indonesië), MKTR (Maleisië) en NPET (Thailand). Aangezien laatstgenoemde twee landen een groot aantal Indonesische legale en illegale migranten opvangen, besloten deze vakbewegingen hierrond samen te werken en bedoelde migranten te ondersteunen. MKTR richtte daarvoor een speciale *Migrant Workers Desk* op die de Indonesische migranten organiseert en hen allerlei diensten aanbiedt: juridische en sociaal-culturele activiteiten. De leden van SBSI die migreren, krijgen tijdens hun verblijf een volledige en speciale begeleiding en worden ook opgenomen binnen een migrantengroep van de Maleisische vakbeweging.

Privatisering

De privatisering van bedrijven uit de publieke sector is één van de meest voorkomende problemen in het raam van de globalisering en de SAP's. Onder druk van de internationale financiële instellingen moet er bespaard worden in de overheidssector. Dat is nu net een sector die in de landen in het Zuiden, en dan vooral in de *Saarc*-landen (*South Asean Association of Regional Cooperation*), werk biedt aan een zeer groot deel van de bevolking. De privatisering verloopt meestal vol-

gens hetzelfde principe en wordt vrij radicaal door de overheden in kwestie uitgevoerd. Als een bepaald bedrijf voor privatisering opengesteld wordt, zijn er twee mogelijkheden: ofwel wordt het door één of meerdere private ondernemingen overgenomen, ofwel krijgen de arbeiders de moe-

lijkheid dit te doen.

In het eerste geval worden de arbeiders meestal niet overgenomen door de nieuwe eigenaar. Ze krijgen een gouden handdruk - die in vele gevallen nog niet eens uitbetaald wordt - en ze staan op straat. In dit scenario ijveren de vakbewegingen ervoor om zo hoog mogelijke premies af te dwingen, of om het bedrijf zo lang mogelijk draaiende te houden. De Filippijnse vakbeweging FFW (*Federation of Free Workers*) heeft een samenwerking opgestart met de overheidsdienst die instaat voor beroepsvorming en herscholing. Die ondersteunt de FFW bij de herscholing van arbeiders uit bedrijven getroffen door privatisering of directe sluitingen. Meest opmerkelijke zaak is de sluiting van een groot en belangrijk staalbedrijf in Mindanao, waarbij tweeduizend arbeiders op straat kwamen te

Sintubin & Buekenhout

De kracht van het internationaal vakbondsnetwerk ligt in de sterkte van de nationale vakbond op het thuisfront.

”

staan. FFW heeft nu al bijna 1.500 van hen opgevangen in herscholingsprogramma's.

In het tweede geval loopt het meestal nog dramatischer af! De overheid biedt de arbeiders de mogelijkheid om tegen een lagere prijs of een bepaald afbetalingssysteem het bedrijf over te nemen en de activiteit verder te zetten. Uiteraard hebben zij niet de nodige kennis om zulke grote en niet-concurrentiële bedrijven te *runnen* en loopt het binnen de kortste keren fout. Eenmaal de overheid de zaak overgegeven heeft, trekt zij er zich meestal niets meer van aan. Hier is ook geen sprake van premies voor de arbeiders; de overheid geeft hun toch immers een unieke kans, dat ze nu zelf maar hun plan trekken! Dit is een manier van werken die in Bangladesh wordt gehanteerd voor de kleine en middelgrote overheidsbedrijven uit de jute- en textielsector. BSSF, de vakbeweging in genoemd land, stampte hiervoor met een aantal andere vakbondsorganisaties en met mensen uit de bedrijfs- en academische wereld een speciale commissie uit de grond die de arbeiders bijstaat bij de overnames en nadien bij het uitbaten. Deze *economical empowerment board* heeft op dit ogenblik drie kleinere bedrijven onder haar toezicht.

Vrijhandelszones

Een direct gevolg van globalisering, en door de overheden meestal gezien als middel om nieuwe buitenlandse industrieën aan te trekken, is de oprichting van vrijhandelszones. Aan bedrijven die zich gedurende een bepaalde minimumperiode in deze zones komen vestigen, bieden de overheden speciale voordelen aan, zoals onbelemmerde in- en uitvoer

van kapitaal, vrijstelling van belasting op de gemaakte winsten, gratis infrastructuur, goedkope arbeidskrachten, verblijfplaatsen voor alle buitenlandse mensen binnen het bedrijf, ongestoorde productie door verbod op vakbeweging binnen de zone... Het betreft speciale, volledig afgebakende terreinen (te vergelijken met de industrieterreinen in België) waarbinnen, afhankelijk van land tot land, ofwel de arbeidswetgeving niet telt ofwel de ondernemingen speciale vrijheden verkregen van de overheid.

Sintubin & Buekenhout

Meer en meer arbeiders in het Zuiden moeten terugvallen op informele arbeid om de eindjes aan mekaar te knopen.

”

Eind jaren tachtig werden de eerste vrijhandelszones opgericht in Sri Lanka (Katayunake, Biyagama...). Nu heeft vrijwel ieder Aziatisch land wel minstens één vrijhandelszone of *special production zone*. In Indonesië en de Filippijnen nemen ze soms volledige eilanden in, haast zo

groot als België.

Voor de vakbewegingen is het meestal zeer moeilijk, om niet te zeggen onmogelijk, om binnen de zones (laat staan binnen de bedrijven ervan) de arbeiders te organiseren. Met het smoesje dat de zones hun eigen vertegenwoordigingssysteem voor de arbeiders hebben, en dus vakbewegingen niet nodig zijn, proberen de overheden de bonden buiten te houden. Dit vertegenwoordigingssysteem is meestal één raad waarin enkele arbeiders per bedrijf samen met het management van de ondernemingen en de zones zetelen. De arbeidersafgevaardigden zijn niet democratisch verkozen, maar veelal willekeurig door de bedrijven aangeduid, vergezeld van een of ander belofte. Zij vertegenwoordigen dus veeleer het management dan de arbeiders. De arbeidswetgevingen en de conventies van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) wor-

den binnen de meeste zones dan ook vreselijk met de voeten getreden; de werkomstandigheden zijn er erbarmelijk.

Het NWC startte begin 1990 al met een werking rond de eerste vrijhandelszone in Sri Lanka: Katayunake, naast de luchthaven van Colombo. Bij de oprichting ervan werden, en worden nog steeds, de arbeidsters gerekruteerd in de kleine dorpen van Sri Lanka. Dit droeg bij tot een dubbele problematiek. Enerzijds de problemen m.b.t. de erbarmelijke leefomstandigheden rond de vrijhandelszone: de komst van meer dan honderdduizend (jonge) arbeidsters naar een bijna onbewoonde en niet van infrastructuur voorziene streek rond de vrijhandelszone leidde tot zeer slechte leefomstandigheden en tot hun uitbuiting door de eigenaars van de logementhuizen. De arbeidsters betaalden hoge huurprijzen voor een kleine kamer, te delen met tien tot twaalf andere personen (er werd geslapen in ploegen), zonder voorzieningen en verstoken van iedere hygiëne. Anderzijds zijn er de slechte arbeidsomstandigheden in de bedrijven van de zone.

Het NWC richtte rond de zone centra op (Shanti-centra) die de arbeidsters moesten ondersteunen en organiseren, weliswaar buiten de zone. Zij organiseren gratis sociaal-culturele samenkomsten en activiteiten, maar ook een hele reeks diensten (juridisch, medisch, sociaal...) en vormingsprogramma's (rond arbeidsrechten, internationale conventies, belang van zich te organiseren enz.). Het eerste Shanti-*hostel* werd ook gebruikt als 'doorgangshuis'; de nieuw toegekomen arbeidsters kregen er tijdelijk onderdak. Ze verbleven er meestal minimum zes maanden tot maximum één jaar; ze kregen er

een opleiding tot animatoren van de vakbeweging. Hun taak was om zoveel mogelijk arbeidsters aan te spreken, hen aan te zetten om deel te nemen aan de NWC-activiteiten in de centra en hen zo te organiseren.

Het NWC bereikt door deze acties jaarlijks duizenden arbeidsters. Sinds eind 1999 slaagde het erin om, als eerste, kleine vakbewegingsgroepen binnen drie bedrijven van de zone op te richten.

Sociale vangnetten

De uitbouw van sociale vangnetten voor arbeiders uit de informele sector of voor bepaalde gemarginaliseerde groepen wordt almaar belangrijker. De informele sector is een groeiend fenomeen waar de nationale vakbonden almaar meer moeten op inspelen. De globalisering heeft verschillende categorieën van arbeiders uit de normale industrie verdreven naar deze vorm van arbeid.

Meer en meer arbeiders moeten terugvallen op informele arbeid om de eindjes aan mekaar te knopen. Meer en meer nationale vakbondsorganisaties zetten initiatieven op om de noden van de arbeiders te verbeteren.

In Bangladesh riep de BSSF een *handloombank* (thuiswerkende textielarbeiders) in het leven om in te spelen op de heersende noden. Voornaamste doel: het opstarten van een coöperatieve bank die aan de leden (*handloom*arbeiders) leningen verschaft om materialen aan te kopen. De coöperatieve moet ook instaan voor de vorming van de arbeiders en voor de verkoop van de vervaardigde producten.

In Sri Lanka zette het NWC in de streek van

Sintubin & Buekenhout

In Indonesië en de Filippijnen nemen de vrijhandelszones soms volledige eilanden in, haast zo groot als België.

”

Beruwala, ten zuiden van Colombo, een vissersproject op. Via WS werden boten aangekocht. Normaal gezien worden de vissersboten gehuurd bij tussenpersonen die daar enorme woekerprijzen voor vragen. Ook voor de verkoop van de vis moet de lokale bevolking een beroep doen op deze 'derden'.

Door deze enorme afhankelijkheid van de tussenpersonen hebben de vissersfamilies een zeer laag en onregelmatig inkomen. Dit leidt automatisch tot slechte leef- en woonomstandigheden, gebrekkige gezondheidszorg en kinderarbeid. Door de uitbouw van de coöperatieve die over twee eigen boten beschikt (waardoor huren overbodig wordt), krijgt een grote groep van vissers een stabiel en hoger inkomen. De coöperatieve wordt volledig beheerd door de vissers. Het NWC organiseert opleidings- en vormingsprogramma's voor jonge vissers. Ook zijn er opleidingen geprogrammeerd in nieuwe vistechnieken, bootherstellingen, het gebruik van modern materiaal (boordradio's en viszoekers), onderhandelings- en verkoopstechnieken. Tegelijk is deze coöperatieve, met een eigen centrum, een middel om de vissersgemeenschap te ontwikkelen. In het centrum is een gezondheidspost geïnstalleerd en is er een vorm van voorschoolse opvang voorhanden. Vrouwen en jongeren uit de families kunnen er diverse beroepsopleidingen volgen. Het NWC plant verder het opstarten van een sociaalzekerheidssysteem dat bij ongeval of ziekte van de visser een inkomen garandeert aan de familie.

Op de Filipijnen startte het FFW binnen de landbouw meerdere kleine coöperatieve ondernemingen. De plaatselijke landbouwers kregen kleine leningen om een eigen bedrijfje op te starten en hun producten op eigen

kracht (zonder tussenpersonen) op de markt te brengen. Verder besliste het FFW onlangs tot het oprichten van een centraal sociaal kredietfonds dat ondersteunend kan werken t.a.v. verschillende kleinere coöperatieve ondernemingen in de provincies.

VIER BELANGRIJKE PIJLERS VOOR EEN PARTNERSCHAP

Het ACV, met de hulp van WS, heeft steeds geprobeerd om samen met de nationale vakbondsorganisaties een syndicale tegenmacht op te bouwen. Deze samenwerking met en ondersteuning van deze organisaties is gebaseerd op vier pijlers: **representativiteit** (ledenaantal, aansluiting van specifieke groepen zoals vrouwen, jongeren en migranten, banden met het maatschappelijk middenveld, vorming en strategische planning van de organisatie), **autonomie** (financiële onafhankelijkheid en doorzichtige opbouw van de dienstverlening aan de leden, zorg voor degelijke informatie en uitbouw van een dynamisch vakbondskader), **democratisch** (interne democratie binnen de structuren, controle op finances en democratisch verkozen leiders, sociaal overleg binnen het land en in al zijn overlegstructuren) en **internationaal geïntegreerd** (samen met andere vakbondsorganisaties binnen het WVA, netwerken opzetten in de eigen regio, met daarbij aandacht voor gezamenlijke campagnes, zoals de Schone Kleren Campagne, de Wereldmars tegen kinderarbeid, de Wereldvrouwenmars).

Alleen op deze manier kunnen we traag maar zeker een antwoord opbouwen, met onze partners, zodat er op relatief korte termijn een stevige vakbondsvuist kan gemaakt worden.